

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v trestnej veci proti obžalovanému **V. L.** pre trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Tr. zák. a iné ako obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 41 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 o odvolaní krajského prokurátora proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. januára 2009, sp. zn. 4 T 9/2005, na verejnom zasadnutí 29. júna 2010 v Bratislave takto

r o z h o d o l :

Podľa § 256 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 odvolanie krajského prokurátora sa **z a m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 29. januára 2009, sp. zn. 4 T 9/2005, bol obžalovaný **V. L.** podľa § 226 písm. a/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. por.) oslobodený pod obžaloby krajského prokurátora v Nitre zo 14. decembra 2005, sp. zn. Kv 98/04, pre skutok v obžalobe právne posúdený ako trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Tr. zák. pokus trestného činu znásilnenia podľa § 241 ods. 1 Tr. zák. a trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť ako obzvlášť nebezpečný recidivista podľa § 41 ods. 1 a § 43 ods. 1 Tr. zák. tak, že

napriek tomu, že bol

- rozsudkom Okresného súdu v Nitre sp.zn. 2T 87/73 zo dňa 17.9.1973 uznaný vinným za trestný čin lúpeže podľa § 234 odsek 1 Trestného zákona a uložený trest odňatia slobody v trvaní 1 rok vykonal 23.11.1981,

- rozsudkom Okresného súdu v Nitre sp.zn. IT 9/77 zo dňa 8.2.1977 uznaný vinným zo spáchania trestného činu lúpeže podľa § 234 odsek 1 Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 9 odsek 2 Trestného zákona a uložený trest odňatia slobody v trvaní 4 rokov vykonal dňa 24.11.1980,

- rozsudkom Okresného súdu v Nitre sp.zn. 2T 182/84 zo dňa 5.10.1984 uznaný vinným okrem iného za trestný čin lúpeže podľa § 234 odsek 1 Trestného zákona ako obzvlášť nebezpečný recidivista podľa § 41 písmeno a/ Trestného zákona a uložený trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov čiastočne vykonal 14.8.2003,

- rozsudkom Okresného súdu v Nitre sp.zn. 5T 52/90 zo dňa 24.9.1991 bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu lúpeže podľa § 234 odsek 1 Trestného zákon ako obzvlášť nebezpečný recidivista podľa § 41 odsek 1 Trestného zákona a uložený trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov vykonal dňom 5.11.2000,

dňa 20.01.2004 v čase okolo 19.00 hod. pri bočnom vchode Obchodného domu T. na ul. Š. v N. násilím ťahal ku schodom vedúcim na parkovisko obchodného domu Ľ. L., potom ju jednou rukou pritlačil k stene budovy tak, že ju predlaktím tlačil v oblasti krku, pod hrozbou zabitia jej vzal z krku zlatú retiazku s tromi príveskami v tvare okrúhleho, štvorcového a krížika v celkovej hodnote 10 640,- Sk (353,18 eur) a prinútil ju stiahnuť si z prsta 2 zlaté obrúčky v hodnote 7 290,- Sk (241,98 eur), sám jej násilím stiahol z malíčka zlatý prsteň s očkom v tvare pumy v hodnote 800,- Sk (26,56 eur), čím jej spôsobil škodu vo výške 18 730,- Sk (621,72 eur), následne ju prehľadal a keď sa poškodená pokúsila z miesta uniknúť, povalil ju na zem, za pravú nohu ju ťahal cez parkovisko až k jeho vchodu smerom z P., kde jej stiahol nohavice a spodné prádlo, sám si rozopol nohavice a pod hrozbou ublíženia sa pokúsil pohlavným údom vniknúť do poškodenej, ktorá však chytila za rukáv náhodného okoloidúceho neznámeho muža a podarilo sa jej tak vyšmyknúť spod obžalovaného a ujsť.

Podľa § 229 odsek 3 Trestného poriadku poškodenú Ľ. L., nar. X., trvalé bytom H., prechodne bytom L., s nárokom na náhradu škody odkázal na konanie o občianskoprávných veciach.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie krajský prokurátor.

V písomných dôvodoch odvolania poukazuje na to, že je síce pravdou ako uvádza krajský súd, že obžalovaný a poškodená popisujú priebeh skutku rozlične. Na druhej strane však obžalovaný na hlavnom pojednávaní odmietol vypovedať na rozdiel od poškodenej, ktorá vždy vypovedala podobne. Odlišnosti v jej výpovediach v detailoch možno pripočítať len k značnému časovému odstupu od skutku, v podstatných veciach jej výpoveď však zostala nezmenená. Neskoršie oznámenie znásilnenia na polícii taktiež logicky vysvetlila tým, že si chcela byť istá totožnosťou páchatel'a, jeho stotožnením a opoznaním aj vo fotoalbe.

Krajský súd nedostatočne vyhodnotil tiež výpoveď obžalovaného ohľadne rozsahu založených vecí v záložni, pričom o skutočnosti, že zakladal podstatne viac šperkov patriacich poškodenej existuje viac priamych aj nepriamych dôkazov. Pokiaľ sa týka pokusu znásilnenia je pravdou, že na potvrdenie verzie poškodenej nie sú ďalšie (iné) dôkazy, pričom znalkyňa z odboru psychológie hodnotila jej výpoveď ako nevierohodnú. Takéto hodnotenie však prináleží výlučne súdu. V tejto súvislosti krajský prokurátor zároveň poukázal aj na to, že samotná skutková podstata trestného činu znásilnenia v druhej alinei postihuje aj zneužitie stavu opitosti ženy.

Okrem toho krajský prokurátor namietal, že nemožno akceptovať stanovisko krajského súdu, že nakoľko nedošlo k pohlavnému styku násilím, nedošlo ani k výtržnosti. Podľa ustálenej súdnej praxe takúto okolnosť je treba vyhodnotiť ako hrubú neslušnosť spôsobilú vzbudiť verejné pohoršenie, čo je treba po právnej stránke kvalifikovať ako trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Tr. zák.

Žiadal preto, aby najvyšší súd podľa § 258 ods. 1 písm. b/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 259 ods. 1 Tr. por. vec vrátil krajskému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal podľa § 254 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, proti ktorým mohol odvolateľ podať odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo prihliadajúc aj na eventuálne chyby, ktoré neboli odvolaniami vytýkané a zistil, že odvolanie krajského prokurátora nie je dôvodné.

Všetky výroky rozsudku krajského súdu majú totiž oporu v riadne zistenom skutkovom stave podľa § 2 ods. 5 Tr. por., vyvodenom zo správneho hodnotenia dôkazov podľa § 2 ods. 6 Tr. por., ktoré boli zákonným spôsobom vykonané na hlavnom pojednávaní.

V tejto súvislosti je potrebné najskôr uviesť, že v uvedenej veci aj najvyšší súd už rozhodoval keď svojim uznesením z 13. marca 2007, sp. zn. 2 To 2/2007, podľa § 258 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. zrušil oslobodzujúci rozsudok krajského súdu zo 14. decembra 2006, sp. zn. 4 T 9/2005, a prikázal tomuto súdu, aby vec znovu prejednal a rozhodol. V citovanom uznesení najvyšší súd predovšetkým zvýraznil, že náležité zistenie skutkového stavu podľa § 2 ods. 5 Tr. por. vyžaduje, aby súd svoje rozhodnutie o vine oprel o jednoznačné zistené, bezpečne preukázané fakty, ktoré vylučujú pochybnosť o tom, či sa stal skutok, ktorý je predmetom trestného stíhania a že tento spáchal obžalovaný.

Pokiaľ sa týka nepriamych dôkazov pre uznanie viny tieto musia tvoriť ucelený systém, reťaz, ktorej jednotlivé články sú v súlade medzi sebou, ako aj dokazovanou skutočnosťou.

Ich súhrn musí byť uzatvorený tak, že musí viesť výlučne len k jednému záveru a vylučovať možnosť záveru iného.

Preto najvyšší súd v citovanom zrušujúcom uznesení prikázal prvostupňovému súdu vykonať všetky dostupné dôkazy za účelom preverenia obhajoby obžalovaného ako aj hodnovernosti tvrdení poškodenej E. L..

Prvostupňový súd sa dôsledne riadil pokynmi nadriadeného súdu, doplnil dokazovanie v jeho intenciách a pri vyhodnotení dôkazov prihliadol potom na všetky vykonané dôkazy a dospel tak k záveru, že tieto neodôvodňujú urobiť záver, že skutok, ktorý bol V. L. kladený za vinu obžalobou krajského prokurátora sa stal.

K tomuto záveru po preskúmaní veci dospel aj najvyšší súd. Aj zo zistení najvyššieho súdu totiž vyplýva, že obžalovaný v prípravnom konaní kategoricky poprel svoju vinu s tým, že síce kritického dňa sa stretol s poškodenou, mali spolu aj pohlavný styk, ktorý však bol zo strany poškodenej dobrovoľný a sama mu odovzdala aj zlatý prsteň a príspevok, ktorý neskôr založil v záložni. Obžalovaný na hlavnom pojednávaní ďalej už odmietol vypovedať.

Obžaloba preto vychádzala predovšetkým z tvrdení poškodenej Ľ. L., ktoré sa však aj po doplnení dokazovania krajským súdom na hlavnom pojednávaní ukázali ako nekonzistentné, odporujúce si vo viacerých častiach popisovaného deja, napokon zvlášť aj v otázke, či sa s obžalovaným pred kritickým dňom už stretli. Poškodená najskôr tvrdila, že s obžalovaným sa predtým nepoznali, nestretli sa – čím napokon odôvodňovala aj neskoršie oznámenie skutku znásilnenia na polícii, t.j. identifikáciou obžalovaného na čo poukazuje aj krajský prokurátor v rámci svojich odvolacích námietok. Poškodená v rámci doplnenia dokazovania pred prvostupňovým súdom však už uvádzala, že s obžalovaným sa v skutočnosti stretli už aj pred kritickým dňom, kedy ním mala byť olúpená a znásilnená.

Pri absencii ďalších priamych dôkazov a obmedzenému diapazonu relevantných nepriamych dôkazov (výpoveď svedka M. P. a listinných dôkazov o založených zlatých šperkoch), preto správne krajský súd venoval zvýšenú pozornosť znaleckému dokazovaniu a na základe pokynu odvolacieho súdu opätovne toto doplnil výsluchom znalkyne z odvetvia klinickej psychológie PhDr. Z. B..

Táto nielenže opätovne potvrdila, že pokiaľ ide o osobnosť poškodenej táto je neprimerane sebavedomá, vysoko vzťahovačná a dráždivá so silnými sexuálnymi tendenciami a závislosťou na opačnom pohlaví.

Na verejnom zasadnutí krajského súdu doplnila svoju výpoveď z hlavného pojednávania v tom smere, že pri posudzovaní vierohodnosti výpovede osoby je rozhodujúce špecifické hľadisko obsahu v myslení vyšetrovanej osoby t.j., či sú prítomné fabulačné resp. konfabulačné sklony.

V danom prípade ide o včasnosť oznámenia trestného činu znásilnenia t.j najneskôr do jedného týždňa. Pritom platí, že u znásilnenej osoby sa mobilizuje pud sebazáchovy, a to čo osoba prežije si pamätá stále aj v detailoch, a to aj po niekoľkých rokoch. Znalkyňa okrem tohto zvýraznila, že znásilnenie je vždy na prvom mieste popri ostatných následkoch ako napr. okradnutie a logicky by malo byť oznámené na polícii ako prvé a nie naopak.

Pri psychologickom vyšetrení bolo zistené, že poškodená je schopná konfabulovať vo všetkých sférach života na rozdiel od obžalovaného, ktorý podľa psychologického posudku

PhDr. P. M. je síce emočne labilný, nemá rozvinuté morálne ani etické zábrany, ale zároveň nebolo u neho zistené ani zvýšené lži skóre.

Na základe uvedeného je preto možné zhrnúť, že na základe vykonaného dokazovania (vrátane doplnené dokazovania nariadeného najvyšším súdom) neboli produkované také priame dôkazy ani súbor takých nepriamych dôkazov, ktoré by oprávňovali vykonať spoľahlivý záver, že skutok sa stal ako je obžalovanému kladený za vinu obžalobou krajského prokurátora a zároveň by vylučovali možnosť iného záveru.

Ak zostanú aj po vyčerpaní všetkých relevantných dôkazov, ako aj v tomto prípade, dôvodné pochybnosti o skutkovej otázke významnej pre rozhodnutie, ktoré už nie je možné odstrániť vykonaním ďalších dostupných dôkazov, je potrebné rozhodnúť tak ako to urobil aj krajský súd vo výrokovej časti svojho rozsudku keď obžalovaného V. L. spod obžaloby krajského prokurátora podľa § 226 písm. a/ Tr. por. oslobodil, pretože nebolo preukázané, že skutok kladený mu za vinu sa stal.

S týmto záverom krajského súdu sa preto v plnom rozsahu stotožňuje aj Najvyšší súd Slovenskej republiky pričom v ďalšom už len poukazuje na podrobné a správne dôvody uvedené v odôvodnení jeho rozsudku.

Na závere, ku ktorému dospel prvostupňový súd nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že obžalovaný odmietol na hlavnom pojednávaní vypovedať, ako to uvádza krajský prokurátor rámci svojich odvolacích námietok. Obžalovaný sa totiž môže brániť spôsobom, aký uzná za vhodný (t.j. môže aj nevypovedať). Pre uznanie viny len samotné podozrenie nestačí. Vina musí byť obžalovanému vždy jednoznačne preukázaná pričom obžalovaný k výpovedi resp. priznaniu viny nemôže byť nijakým spôsobom donucovaný.

V tomto smere nie je namieste ani ďalšia námietka krajského prokurátora t.j., že ustanovenie § 241 ods. 1 Tr. zák. v druhej alinei umožňuje postihnúť ako trestný čin znásilnenia aj zneužitie bezbrannosti ženy. Pre takýto záver v predmetnej veci však chýba akýkoľvek skutkový podklad. Rovnako nebolo možné posúdiť konanie obžalovaného ani ako trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Tr. zák., pretože v takomto prípade, keď podľa obžalovaného išlo o dobrovoľnú súlož s poškodenou predpokladalo by to v plnom rozsahu

vyhodnotiť jeho výpoveď súdom ako pravdivú, čo by zároveň znamenalo, že by išlo o iný (skorší) skutok, ktorý nebol logicky predmetom obžaloby krajského prokurátora.

Z uvedených dôvodov preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia a odvolanie krajského prokurátora podľa § 256 Tr. por. ako nedôvodne zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 29. júna 2010

JUDr. Peter K r a j č o v i č, v.r.
predseda senátu

Vyhotovil: JUDr. Ing. Anton Jakubík

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíková